

dr hab. Marianna Greta, prof. PŁ¹

Katedra Integracji Europejskiej i Marketingu Międzynarodowego
Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji
Politechnika Łódzka

dr Ewa Tomczak-Woźniak²

Katedra Integracji Europejskiej i Marketingu Międzynarodowego
Wydział Zarządzania i Inżynierii Produkcji
Politechnika Łódzka

Euroregiony a cyfryzacja

WSTĘP

Jednym z najistotniejszych zjawisk w życiu społeczno-gospodarczym w Europie ostatnich dziesięcioleci jest proces integracji gospodarczej, w której szczególne miejsce zajmuje współpraca transgraniczna i euroregionalna. Euroregiony to zinstytucjonalizowana forma współpracy transgranicznej, będąca wynikiem porozumienia przygranicznych jednostek samorządów terytorialnych. Dzięki popularyzacji tej formy współpracy w ostatnich latach nastąpiło wyraźne ożywienie kontaktów zagranicznych, a co za tym idzie – międzynarodowej wymiany handlowej regionów przygranicznych. Euroregion uznawany jest z tego powodu za strukturę, która najsilniej i najpełniej wyzwała inicjatywy regionalne z zagranicznymi partnerami.

W części empirycznej niniejszego opracowania opiniowaniu w zakresie oceny przydatności działań cyfryzacyjnych przez społeczeństwo euroregionalne, poddany zostanie Euroregion Nysa. Jest to najstarszy euroregion w Europie Środkowo-Wschodniej, który funkcjonuje od 1991 roku. Źródłem pionierskiego charakteru euroregionalizacji Europy wschodniej tegoż euroregionu, poszukiwać można m.in. w prorozwojowo nastawionym społeczeństwie lokalnym. Dlatego też autorzy postanowili opublikować wyniki i wnioski z części przeprowadzonych badań (fragment badań odnoszący się do postrzegania cyfryzacji i jej efektów w euroregionie), co stanowić będzie temat końcowych rozważań niniejszego opracowania.

¹ Adres korespondencyjny: Politechnika Łódzka, ul. Wólczańska 215, 90-924 Łódź, e-mail: marianna.greta@p.lodz.pl, tel. 426313681.

² Adres korespondencyjny: Politechnika Łódzka, ul. Wólczańska 215, 90-924 Łódź, e-mail: ewa.tomczak@p.lodz.pl, tel. 535 727 247.

W związku z powyższym, celem niniejszego opracowania jest znalezienie odpowiedzi na pytanie: jakich korzyści wykorzystania wspólnotowych instrumentów pomocowych w zakresie cyfryzacji można się spodziewać w euroregionach obejmujących polskie obszary.

POJĘCIE EUROREGIONU

Euroregion stanowi unikatowy w skali światowej przykład zorganizowanej współpracy transgranicznej, która zgodnie z Konwencją Madrycką polega na dobrosąsiedzkim współdziałaniu między podmiotami pochodzącymi z przynajmniej dwóch państw. Na mocy podpisania tak sformułowanej umowy o współpracy transgranicznej powstaje region transgraniczny. Natomiast specyficzną odmianą współpracy transgranicznej stanowią relacje euroregionalne [Greta, 2003, s. 5–8].

Przewaga euroregionu nad tradycyjnym regionem transgranicznym polega na tym, że oprócz podpisania umowy ustanowiona zostaje euroregionalna struktura organizacyjna, tj. każdy euroregion ma zarząd, sekretariat i tematyczne grupy robocze. Tak zorganizowana struktura stwarza większe możliwości ubiegania się o unijne środki pomocowe zarówno w zakresie organizacyjnym, jak również merytorycznym i zasobowym [Greta, 2013, s. 5–10]. Co więcej, siłę ubiegania się o wsparcie potęguje niemieckie poparcie tej struktury organizacyjnej w instytucjonalizacji integracyjnej Europy.

To specyficzne uprzywilejowanie euroregionów zaowocowało utworzeniem organizacji reprezentującej potrzeby euroregionów na forum Unii Europejskiej (UE). Jest to Stowarzyszenie Europejskich Regionów Granicznych SERG, które ściśle współpracuje z instytucjami UE (Parlamentem Europejskim, Komisją Europejską, Radą Europejską), jak również Radą Europy. SERG funkcjonuje od 1971 roku z siedzibą w Gronau w Niemczech. Polskie władze regionalne zafascynowane euroregionalizacją i możliwościami rozwoju z nią związanymi, osiągają bardzo dobre efekty euroregionalne. Zaowocowało to stworzeniem „swojej” organizacji euroregionalnej, a mianowicie Forum Polskich Euroregionów. Forum to wywiera wpływ na kształt polityki rozwojowej UE dzięki silnej i prężnie działającej reprezentacji na forum SERG.

Rys. 1. Procedura reprezentacji polskich euroregionów na forum UE

Źródło: opracowanie własne.

Doświadczenie i wieloletnie funkcjonowanie euroregionów (w tym polskich) pokazuje, iż efektywność tej struktury oddziałuje na tempo rozwoju regionów. Uprzywilejowanie euroregionów jest bowiem widoczne w praktyce gospodarczej. Głównym efektem funkcjonowania tej struktury jest wyższe dofinansowanie euroregionalnych gmin z funduszy UE dla wszelkich projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych. Wysokość tego dofinansowania sięga nawet do 85–90%, co nie zdarza się w regionach nieobjętych euroregionami [Fundusz, 2015, s. 3–12]. Wszystkie siedemnaście polskich czynnie funkcjonujących euroregionów (jeden euroregion – Dobrawa – zawiesił swoją działalność) korzysta z owego uprzywilejowania, co widać choćby w liczbie realizowanych projektów i absorbowanych kwotach pomocy.

Projekty te mają różny charakter. W zależności od regionu może to być wspomaganie w zakresie rolnictwa, przemysłu czy też turystyki. Niezależnie jednak od obszarów wsparciowych w każdym z projektów, jak i programów operacyjnych jako całości, przewidziane są działania z zakresu cyfryzacji. Dało to już konkretne efekty komercyjno-rozwojowe chociażby w postaci powszechnej wśród gmin euroregionalnych, profesjonalnej i stale wzbogacanej prezentacji internetowej.

KRAJOWE I EUROPEJSKIE PROGRAMY UWZGLĘDNIAJĄCE POMOC W ZAKRESIE CYFRYZACJI

Problem wzajemnych powiązań w łańcuchu euroregion-euroregionalizacja-cyfryzacja jest wieloaspektowy, a wiąże się m.in. z faktem szczególnego charakteru euroregionów jako regionów i beneficjentów europejskiej pomocy strukturalnej. Euroregion powstaje na peryferyjnych obszarach granic państwowych przynajmniej dwóch sąsiadujących ze sobą państw. Obszar, który jest wyjściowym w procesie tworzenia euroregionów, czyli w procesie euroregionalizacji, jest oddalony i zwykle słabiej rozwinięty niż centrum danego państwa. Taka jest bowiem prawidłowość ekonomiczna oraz rzeczywistość. Jednakże, kiedy ów obszar podlega procesowi euroregionalizacji, w wyniku którego powstaje euroregion, to zyskuje on nową jakość i warunki do szczególnej pomocy funduszowej praktycznie z wszystkich możliwych instrumentów finansowych. Tej prawidłowości o rosnącej pomocy strukturalnej, nie można odnieść do innego typu regionów. W związku z tym sprowadzając rozważania na grunt polski, euroregion zyskuje pomoc w ramach wszystkich ogólnych programów operacyjnych dostępnych w innych regionach. A są to na lata 2014–2020: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ), Regionalne Programy Operacyjne (RPO), Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC), Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER), Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój (PO IR). Ponadto euroregion jest beneficjentem szczegółowych

programów operacyjnych Program Operacyjny Polska Wschodnia, Europejska Współpraca Terytorialna, a ostatnio jest beneficjentem nowego instrumentu finansowego „Łącząc Europę”.

PO Polska Cyfrowa wspiera m.in. inwestycje w zakresie dostępu do szerokopasmowych sieci, usług opartych na technologiach komunikacyjno-informacyjnych oraz e-administrację, e-kulturę, e-zdrowie i e-integrację. Cel i priorytety PO Polska Cyfrowa zostały przedstawione w tabeli 1.

Tabela 1. Cel i priorytety Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

Cel PO Polska Cyfrowa	Priorytety PO Polska Cyfrowa	Kwota wsparcia z UE przeznaczona na priorytet (w euro)
Wzmocnienie cyfrowych fundamentów służących społeczno-gospodarczemu rozwojowi kraju, tj.: – dostęp do szybkiego Internetu; – efektywne i przyjazne użytkowanie e-usług; – wzrost kompetencji cyfrowych społeczeństwa.	1. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu	1 020 222 652
	2. E-administracja i otwarty rząd	949 604 018
	3. Cyfrowe kompetencje społeczeństwa	145 000 000
	4. Pomoc techniczna	57 668 000
	Razem	2 172 594 670

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014–2020].

Na najnowszą perspektywę finansową na lata 2014–2020, jak już zaznaczono wcześniej, został powołany i wdrożony nowy instrument finansowy „Łącząc Europę” (ang. *Connecting Europe Facility* – CEF), który ma w swej strukturze komponent związany z cyfryzacją, a dodatkowo przeznaczony jest dla regionów „szczególnej troski”, tj. najbardziej oddalonych od „serca” Europy – Brukseli. Warunek ten niewątpliwie spełniają euroregiony.

Instrument ten ma za zadanie zabezpieczyć telekomunikacyjne, energetyczne i cyfrowe bezpieczeństwo krajów UE, jak również wspomóc budowanie fundamentów infrastrukturalnych dla kolejnych inwestycji. Zgodnie z założeniami klimatycznymi w dalszej perspektywie instrument ten ma wnieść przyczynę do zrównoważonego wzrostu, który z kolei sprzyjać będzie integracji społecznej, gospodarczej i terytorialnej, poprzez tworzenie wysokiej jakości i wydajności, transeuropejskie, nowoczesne sieci.

Tabela 2 stanowi syntetyczną prezentację komponentów instrumentu „Łącząc Europę”. Komponent e-cyfryzacja z racji przyjętych fundamentalnych celów, stanowi bezpośrednią podstawę dla powodzenia osiągania rezultatów projektów realizowanych w ramach pozostałych komponentów. Ma on bowiem najbardziej uniwersalny charakter i stwarza możliwości infrastrukturalne dla skutecznego wykorzystania funduszy w ramach e-energii i e-transportu.

Tabela 2. Cele i komponenty instrumentu „Łącząc Europę”

Komponenty instrumentu „Łącząc Europę”	Cele i charakterystyka
e-energia	W ramach tego komponentu UE przeznaczyła 9,1 mld euro na inwestycje w energetyczną infrastrukturę transeuropejską realizowane do 2020 roku, zgodnie z nadrzędnymi celami klimatycznymi. Fundusze te przeznaczone są na budowę sieci gazociągów, budowę terminalu skroplonego gazu ziemnego, a także nowatorskie i innowacyjne rozwiązania energetyczne. W roku 2013 zamknięto listę projektów „wspólnego zainteresowania”, którym udzielone zostanie wsparcie w ramach tego komponentu.
e-transport	Celem nadrzędnym tego komponentu jest likwidacja tzw. wąskich gardeł sieci transportowej UE zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju. Jest to o tyle istotna kwestia, iż efektywna sieć transportowa to fundament poprawy konkurencyjności i powodzenia jednolitego rynku wewnętrznego. Łącznie w ramach tego komponentu przewiduje się wsparcie UE w wysokości 24 mld euro.
e-cyfryzacja	W ramach e-cyfryzacji UE przeznaczyła 9,2 mld euro na wsparcie w projektów z zakresu szybkich i bardzo szybkich sieci szerokopasmowych, a także ogólnoeuropejskich usług cyfrowych. Szacuje się, iż wsparcie projektów cyfryzacyjnych może pobudzić inwestycje o wartości ponad 50 mld euro. Zarezerwowane dla e-cyfryzacji pieniądze wspierać będą tworzenie i rozwój infrastruktury niezbędnej dla m.in. rozbudowy usług w zakresie elektronicznych zamówień publicznych, elektronicznej identyfikacji, elektronicznej dokumentacji leczenia, e-sprawiedliwości czy też usług celnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [www.cupt.gov.pl i www.funduszeuropejskie.gov.pl].

Zarówno krajowa dokumentacja programowa, jak i PO Polska Cyfrowa są następstwem przyjętych wytycznych na szczeblu unijnym, bowiem mobilizującym elementem, który nakłada na kraje obowiązek realizacji cyfryzacji jest Strategia Europa 2020 z jej siedmioma filarami (tabela 3). Strategia ta wyznacza wytyczne i cele dla wzrostu gospodarczego krajów Unii Europejskiej do roku 2020.

Tabela 3. Cele i komponenty Strategii Europa 2020

Rodzaj wzrostu	Filar realizacji
Wzrost Inteligentny	Unia Innowacji Mobilna Młodzież Europejska Agenda Cyfrowa
Wzrost Zrównoważony	Europa Efektywnie Korzystająca z Zasobów Polityka Przemysłowa w Erze Globalizacji
Wzrost Wkluczenia Społecznego	Program na rzecz Nowych Umiejętności i Zatrudnienia Europejski Program Walki z Ubóstwem

Źródło: opracowanie własne.

Celem Europejskiej Agendy Cyfrowej jest rozwój jednolitego rynku cyfrowego, tak by wspomóc efektywne wykorzystanie potencjału technologii informacyjnych i komunikacyjnych na rzecz wsparcia innowacji, wzrostu gospodarczego i postępu. Jednolity Rynek Cyfrowy natomiast ma poprowadzić kraje UE ku inteligentnemu i zrównoważonemu rozwojowi sprzyjającemu włączeniu społecznemu. Aby rynek ten mógł zacząć funkcjonować efektywnie Unia Europejska musi zlikwidować kilka fundamentalnych przeszkód, wśród których wymienić należy: brak odpowiednich umiejętności wykorzystania technologii cyfrowych, niewystarczające inwestowanie w sieci, niedostateczne wysiłki w kwestii badań i innowacji w tej dziedzinie, brak interoperacyjności, rozbieżność rynków cyfrowych, wzrost cyberprzestępczości i ryzyko nieufności wobec sieci, a także niewykorzystane możliwości podjęcia wyzwań społecznych. Usunięciu tychże właśnie barier służyć mają działania realizowane w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych, np. PO Polska Cyfrowa.

KORZYŚCI PŁYNĄCE Z IMPLEMENTACJI PROJEKTÓW CYFRYZACYJNYCH NA PRZYKŁADZIE EUROREGIONU NYSA

Euroregion Nysa funkcjonuje od roku 1991 i jest najstarszym euroregionem obejmującym obszary przygraniczne trzech krajów: Polski, Niemiec i Czech. Obszary te historycznie zawsze charakteryzowały bliskie kontakty transgraniczne, które w latach funkcjonowania gospodarek centralnie planowanych sztucznie zlikwidowano poprzez szczelne zamknięcie granic. Dopiero po przekształceniach politycznych tłumione przez wiele lat kontakty zaczęły się odradzać. Wówczas obszar ten borykał się z poważnymi problemami gospodarczo-środowiskowymi, takimi m.in. jak: niska przepustowość granic, bariery językowe, niesprawną lub nieistniejącą infrastrukturą, dramatycznie zniszczone środowisko naturalne czy też uprzedzenia stanowiące dziedzictwo historii. Władze regionalne graniczących ze sobą obszarów uznały zatem, iż zlikwidowanie istniejących barier i rozwijanie współpracy transgranicznej wymagać będzie specjalnych instrumentów. Korzystając z doświadczeń zachodnioeuropejskich prekursorów instytucjonalizacji transgranicznej uznano wówczas za konieczne implementację takowej współpracy na obszarach dzisiejszego euroregionu, powołując w efekcie do życia Euroregion Nysa.

Euroregion Nysa obejmuje obszar 382 gmin z trzech państw dających w sumie ponad 13 tys. km². Strona polska zajmuje ponad 41% powierzchni; czeska – 24,3%; a niemiecka – 34,5%. Całość obszaru zamieszkuje około 1,6 mln osób z czego 36,8% to mieszkańcy Niemiec; 35,9% – Polski; a 27,3% – Czech [Euroregion, 2013, s. 19–20].

W latach 2008–2015 zrealizowano na obszarze Euroregionu Nysa szereg projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz budżetów państwowych. Łączna kwota dofinansowania z EFRR wyniosła niemal 3,5 mln euro (w ramach współpracy polsko-czeskiej) i ponad 1,7 mln euro (w ramach współpracy polsko-niemieckiej). Zrealizowano również kilkanaście projektów własnych Euroregionu Nysa. W rezultacie tych działań zacieśniono więzi społeczno-gospodarcze w regionie oraz dokonano wiele implementacji w kierunku wzrostu zrównoważonego [Zdulski, 2011, s. 6–11]. Co więcej, przygotowano transgraniczny portal informacyjny i utworzono internetowe wizytówki gmin Euroregionu. Partnerzy projektów wymieniają się zdobytym *know-how* i dobrymi praktykami rozpoczynając tym samym jakościowo nową płaszczyznę współpracy transgranicznej.

Autorzy opracowania w latach 2013–2015 (zakres czasowy) przeprowadzili badania ankietowe na obszarze Euroregionu Nysa, których zakres tematyczny objął również aspekt cyfryzacji. W dalszej części niniejszego punktu przedstawione zostaną wyniki (oraz wnioski) przeprowadzonych badań (odpowiadające tematycznie części badań). Badaniem tym objęto 170 osób z 25 polskich gmin Euroregionu Nysa (zakres podmiotowy i przestrzenny).

Respondenci oprócz określenia subiektywnej oceny znajomości wsparcia projektów unijnych w zakresie cyfryzacji poproszeni zostali o ocenę potencjalnych korzyści tak ukierunkowanej pomocy. Tabela 4 prezentuje ranking wskazywanych przez respondentów korzyści z realizacji projektów cyfryzacyjnych wspieranych z funduszy europejskich. Każdy respondent mógł wskazać maksymalnie pięć najważniejszych jego zdaniem korzyści.

Tabela 4. Korzyści z realizacji projektów cyfryzacyjnych w ocenie ludności Euroregionu Nysa

Korzyść	Liczba wskazań
Większy dostęp do środków strukturalnych skierowanych na rozwój różnych sektorów gospodarki, w tym usług.	110
Dostępność Euroregionu jako obszaru bez granic.	65
Poprawa przepływu usług i towarów.	102
Popularyzacja regionu z jednoczesną poprawą wizerunku (PL, Saksonia, Czechy).	157
Stworzenie systemu zarządzania informacją i promocją turystyczną.	124
Rozwój szeroko rozumianej infrastruktury (w tym Internetu szerokopasmowego).	145
Wspólne działania na rzecz ochrony unikatowego środowiska.	98
Szeroka współpraca „na polu” kulturowym i edukacyjnym.	137

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki badań nasuwają kilka podstawowych wniosków. Za najistotniejsze korzyści płynące ze współpracy euroregionalnej mieszkańcy polskiej strony Euroregionu uznają rozwój szeroko rozumianej infrastruktury oraz możliwość popularyzacji wizerunku, a także udostępnienie informacji i reklamę oferty usługowej regionu w Internecie. Wysokie wskaźniki odpowiedzi zanotowały również korzyści związane ze stworzeniem systemu zarządzania informacją i promocją turystyczną, a także współpraca w zakresie kultury i edukacji. Przy czym autorzy zaobserwowali tutaj wyraźne rozgraniczenie postrzegania koniecznego ukierunkowania wydatków między mieszkańcami gmin miejskich i wiejskich. Mieszkańcy obszarów wiejskich wskazywali, iż najistotniejsze jest wykorzystanie Internetu na rzecz promocji regionu i oferty turystyki, wiążąc z cyfryzacją możliwości wzrostu dochodu i poprawę warunków życia. Co więcej, mieszkańcy gmin wiejskich są znacznie bardziej wrażliwi na możliwości wprowadzenia Internetu szerokopasmowego niż mieszkańcy gmin miejskich. Wynika to z faktu, iż przez ostatnie lata mieli oni bardziej utrudniony dostęp do sieci. Mieszkańcy gmin miejskich natomiast mają bardziej wyszukane potrzeby wydatkowania pieniędzy unijnych, oczekując pogłębionych korzyści z cyfryzacji. Większy nacisk kładą oni na wydatki na rzecz ochrony środowiska, kultury, a także społecznej i gospodarczej współpracy transgranicznej, w tym łatwość wymiany towarowo-usługowej.

Podsumowując wyniki uzyskane z badań, jak również z pogłębionych wywiadów nt. efektów euroregionalizacji, autorzy podzielili korzyści z funkcjonowania Euroregionu na trzy grupy: korzyści społeczne, korzyści gospodarcze i korzyści kulturowe.

Zrealizowane w Euroregionie Nysa projekty przyczyniły się między innymi do rozwoju polsko-czeskiej i polsko-saksońskiej współpracy dwu i trójstronnej w zakresie wymiany *know-how* i dobrych praktyk w niemal każdym sektorze gospodarczym, w tym również w zakresie funkcjonowania organizacji *non-profit* (korzyści społeczne i gospodarcze).

Funkcjonujące na tych obszarach podmioty gospodarcze odnoszą zyski dzięki zwiększonej rozpoznawalności regionu (wizytówki gmin) i lepszym kontaktom gospodarczym (możliwość reklamy osiągnięć firm i sektorów rozwiniętych w gminach). Zaś szerszy (transgraniczny) wachlarz partnerów i dostawców przyczynia się do wzrostu atrakcyjności jakościowej i cenowej polskich towarów i usług.

W ramach korzyści społecznych wymienić można fakt zwiększonego dostępu do dwujęzycznych przedszkoli i szkół. Co więcej, wykształciła się coraz bardziej popularna forma tzw. wędrujących nauczycieli (głównie po stronie niemieckiej) nauczających różnych przedmiotów w obcym języku. Dzięki takiej formie edukacji rosną szanse „wybicia się” młodzieży euroregionalnej na krajowym lub europejskim rynku pracy.

Ostatnia grupa korzyści euroregionalizacji odnosi się do często pomijanego w analizach przedmiotu aspektu, a mianowicie kultury. Realizowane w ramach euroregionu projekty przyczyniają się do wszczepienia tożsamości międzynarodowej, wobec zanikających elementów kulturowych w zglobalizowanym świecie. Euroregion niczym „mała ojczyzna” pielęgnuje i promuje kulturowe wartości lokalne i regionalne. Kreowany szacunek do lokalności ugruntowuje zaś szacunek do kraju i Ojczyzny, co w dzisiejszych czasach w wielu regionach zanika. Cyfryzacja zaś daje możliwości popularyzacji tych wartości w szerokim zakresie, dzięki czemu zataczają one coraz szersze kręgi i osoby, które nawet nie odwiedzają tych obszarów mogą poznać ich kulturowe zwyczaje.

PODSUMOWANIE

Efektywna, skoordynowana i rozwijająca się współpraca społeczno-gospodarcza między krajami UE to jeden z głównych elementów strategii rozwojowej tegoż ugrupowania. Zaś strukturą najbardziej efektywną w pogłębianiu międzynarodowych relacji jest euroregion, czyli swoista forma współpracy transgranicznej, charakteryzująca się silną instytucjonalizacją. Tak przyjęta forma działania mająca silne wsparcie instytucji na szczeblu unijnym (SERG) czyni z euroregionu swoisty katalizator przyspieszający skuteczną i efektywną implementację pozyskanych z UE funduszy strukturalnych. Realizowane w ramach euroregionu projekty mają nie tylko większy poziom dofinansowania, ale i są szybciej i lepiej realizowane. Co więcej, przedsięwzięcia te koncentrują się na zaspokajaniu konkretnych potrzeb społeczeństw transgranicznych, dzięki czemu obszary euroregionów i zamieszkująca je ludność, mogą uzyskiwać korzyści zbiorowego działania ponad granicami krajów.

Ważną rolę w skuteczności funkcjonowania euroregionów odgrywa aspekt cyfryzacji, czego fundamentów należałoby szukać w unijnych i krajowych celach strategicznych. Począwszy od nadrzędnej strategii rozwojowej Unii Europejskiej czyli Strategii Europa 2020, która w swym programach flagowych w ramach wzrostu inteligentnego, wyróżniła Europejską Agendę Cyfrową, na krajowych programach operacyjnych kończąc. Zgodnie z unijnymi wytycznymi przyjęto również do realizacji program „Łącząc Europę”, mający na celu zlikwidowanie wąskich gardeł w dostępie do szerokopasmowego Internetu w szczególności na obszarach przygranicznych, „zacofanych” i wiejskich.

W tak wykreowanych warunkach „procyfryzacyjnych”, doskonale odnalazły się polskie obszary przygraniczne, w szczególności gminy objęte euroregionalizacją. Przykładem może być tutaj opisany w opracowaniu Euroregion Nysa, który dzięki zrealizowanym projektom unijnym w efektywny sposób zaimplementował

nowoczesne technologie z zakresu cyfryzacji i walczy przyczynił się do rozwoju społeczno-gospodarczego swych regionów, a co za tym idzie – do podniesienia poziomu życia mieszkańców.

Na podstawie wyników przeprowadzonych badań autorzy wyszczególnili trzy grupy korzyści płynących z projektów unijnych zawierających w sobie elementy implementacji rozwiązań cyfryzacyjnych. Są to korzyści społeczne, kulturowe i gospodarcze, których siła odczuwania i kierunki oddziaływania są wzajemnie zależne i stale się przenikają.

BIBLIOGRAFIA

- Euroregion Nysa, 2013, *Strategia Rozwoju Euroregionu Nysa 2014–2020*, Wydawnictwo Poligrafia AD REM, Jelenia Góra.
- Fundusz Mikroprojektów Nisa-Nysa Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007–2013, 2015, Jelenia Góra.
- Greta M., 2013, *Euroregiony polskie w procesie integracji europejskiej oraz w przezwyciężaniu peryferyjności i dysproporcji regionalnych*, Uniwersytet Łódzki, Łódź.
- Greta M., 2003, *Euroregiony a integracja europejska. Wnioski dla Polski*, Uniwersytet Łódzki, Łódź.
- Zdulski M., 2011, *20 lat współpracy transgranicznej w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa*, Jelenia Góra.

Streszczenie

Opracowanie zgodnie z tytułem stanowić będzie prezentację wniosków z rozważań nt. potencjalnego wpływu funkcjonowania euroregionu na poziom cyfryzacji w regionach nim objętych. Euroregiony to peryferyjne względem ośrodków wzrostu obszary UE, do których skierowany jest m.in. nowy program unijny „Łącząc Europę”. Program ten ma trzy składowe: e-energia, e-transport i e-cyfryzacja. Założeniem Strategii Europa 2020 jest zbliżenie najbardziej odległych regionów do „serca” UE, czemu służyć ma instrument „Łącząc Europę”, w szczególności element cyfryzacji (w tym Internet szerokopasmowy). W opracowaniu autorzy podejmą próbę odpowiedzi na pytanie, jakich korzyści wykorzystania tych instrumentów można się spodziewać w euroregionach obejmujących polskie obszary.

Słowa kluczowe: cyfryzacja, euroregion, Unia Europejska

The Euroregion vs. the digitization

Summary

The study according to the title will constitute the presentation of conclusions from discussions on the potential impact of functioning of the Euroregion to the level of the digitization in regions they embrace. Euroregions are peripheral areas regarding to centres of the growth to which the new

EU program Connecting Europe Facility is directed. This program has three elements: e-energy, e-transport and the e-digitization. The aim of the Strategy Europe 2020 is „bringing closer” the most distant regions to EU’s “hearts” and the Connecting Europe Facility serves this purpose, in particular the element of the digitization (including the broadband Internet). In the study Authors will make an attempt to find the answer to a question of what effects of using these instruments it is possible to expect in Euroregions spreading through Polish areas.

Keywords: digitization, Euroregion, the European Union

JEL: F15, F55, O30